

קנ א מיי פ"ב מהלכות
שנית עשור הל' א
סגנ לאוין סט טושי' אור"ח
ס' מרי סעף 6:
קב ב מיי פ"ח מהל'
ברכות הל' יג סגנ
עשן ח טושי' אור"ח ס'
ליא סעף 7:
קה ג טושי' אור"ח ס'
קע סעף 3:
קו ד מיי פ"ד מהלכות
ברכות הל' יא סגנ סט
טושי' אור"ח סמון קט
סעף 6 3:
קו ה טושי' אור"ח ס' קע
סעף 5 1:

רבינו הגנאל

אמר רב פפא הילכתא
דבריהם הבאים ממדת
הסעודה בתוך הסעודה אין
טעונים ברכה לא לפניהם
ולא לאחריהם. פירוש, כל
דבר הבא בתוך הסעודה
מחמת סעודה לאכול בהן
פת, מיי תבשילין
וכיוצא בהן ודבריו למילת
בהן, אין טעונים ברכה לא
לפניהם ולא לאחריהם. יש
מי שאומר אפי' ענבים
ואגנים ורמונים וכיוצא
בהם, שחובה בני אדם
אוכלין בהם פת, בומן
שבאים בתוך הסעודה
למילת בהו את הפת, פת
פותרת ואין צריכין ברכה
לא לפניהם ולא לאחריהם.
דברים וכוצא בהם, ואפי' ג'
דאמרין בבליא טפשיא
דאגלי נהמא בנהמא, אם
הוא ממש הוא, דברי הכל
פת פותרת את הפת, ואם
אינה פת הרי הוא בתשיל
הבא מחמת הסעודה בתוך
הסעודה, ופת לדברי הכל
פותרת כל תבשיל הבא
מחמת הסעודה בתוך
הסעודה, אבל דברים
הבאים בתוך הסעודה שלא
מחמת סעודה כגון מיני
מתיקה הציצא כדושא
ופאלודג וכיוצא בהן,
שבאין למתיקה ולא לפת,
טעונין ברכה לפניהם ולא
לאחריהם. דברים הבאים
שלא מחמת סעודה לאחד
סעודה כגון אבטיחים
וענבים ורמונים וכיוצא
בהן, שאין באין לפת בהן
את הפת, שכבר סלקו את
הפת מלפניהם ועדיין לא
רחצו ידיהן, הרי אלו טעונין
ברכה בין לפניהם בין
לאחריהם, שכיין שלא באו
לפת בהן, אין ברכת המזון
פותרתן מלבדן אחריהן.
לכך צריכין ברכה לפניהם
ולאחריהם, והו' פי דברי ר'
פפא שפסק הלכה, אי הכי
יין נמי נפטריה פת שאני
יין דגורם ברכה לעצמו.
א"ל לבן זומא אם הפת
פותרת כל הבא מחמת
סעודה בתוך הסעודה,
הפטור גם את היין, אמר
לדון יין גורם ברכה לעצמו.
שפוטש כל מיני משקין.
פירוש אחר: ה' דברין יין
נמי נפטריה פת, היינו ע"י
התערובות ששורה בהם את
הפת, אבל כששתיהו כך
בתוך הסעודה, אתי ליה
שפיר שאין הפת פוטר את
היין, ואין מקשה כלום מזה,
וכשי"כ דאתי שפיר שאינו
פוטר את שאר משקין, והא
דברין מיין טפי משאר
משקין, משום שדוך בני
אדם לשרות ביי.

איינתו לקמייהו תמרי ורמוני. ולא ללפת בהן את הפת דאם כן
הו' להו פת עיקר והן טפלה ומנן (דף מה). מצדך על
העיקר ופוטרת את הטפלה: **זך** שני **אריין**. מ"מ היכל דליכא חטה
חית או שעורים ותמרים אפי' לשון לארץ מכל מקום המוקדם
בפסוק דהיינו לארץ ראשון יקדים
לזכרה: **הביאו** לפנייהם תאנים
וענבים בתוך הסעודה. וכגון שאין
באין ללפת את הפת אלא לקנות
סעודה: **אלא** פת הבאה בבסנין.
דטעון ברכה לפניו ואין טעון ברכה
לאחריו רק צורה נפשות רבות מידי
דהו' אלוז ודוקן דאמר' לעיל
(דף לו): צמחלה מצד צמי' ולצסוף
ולא כלום הואיל ונתנו בהן שקדים
הרבה. ופי' רש"י אפי' אם אכל מהן
אחר צהמ"ז קאמר ולא נהירא חלף
דאמר' לעיל כל שיש בו מחמשת
המינין צריך ברכה מעין שלש ועוד
אמאי קאמר כיסנין לימא נמי אורז
ודוקן ע"כ צריך לפשט דמייירי בתוך
הסעודה קודם צהמ"ז דמייירי זה
וה"ק חוץ מן הפת הצאה ציסינין
בתוך הסעודה קודם צהמ"ז דאין
טעון ברכה לאחריו דפטור ליה צהמ"ז
אפי' לרב ששת משום דהו' דבר מועט
אצל בלא סעודה אף לאחריו צריך
לצרך מעין ג' ברכות ולהכי לא נקט
פת אורז ודוקן שהרי אפילו בלא
סעודה נמי אין צריכין ברכה מעין ג'
לאחריו: לא ק"ל כרב ששת אלא כרב
הוגא ורב נחמן דאין הלכה כיהוד
במקום צרים. ה"ג: **ויין** פוטר כ"ל
מיני משקין. ולכאורה מייירי ציין
בלא סעודה דאי צהדי פת תיפוק ליה
דפטור ליה פת דאפי' יין נמי רצה
לומר הספר צסמון דפטור אי לאו
טעמא דקוצע ברכה לעצמו אלא
מייירי בלא סעודה ואפי' יין פוטר
ולית הלכתא כותמיה שהרי מפת
פותרת און הלכה כמותיה אלא כפסק
רב פפא א"כ גם מהא דקאמר יין
פוטר וכו' לית הלכתא כותמיה:
הלכתא דברים הבאים בתוך
הסעודה

הסעודה. פי' הקוטרם ללפת בהן
את הפת אין טעונין ברכה דהו' להו טפלה ולא נהירא דא"כ מתני'
הוא (דף מה). דמצדך על הטפלה ומנא קמ"ל
ועוד קשה דפרין צסמון יין נמי נפטריה פת ומאי קשה והלא
כששומים יין אינו טפלה לפת ואין צריכין ללפת מייירין ואין
לפרש לפירוש הקוטרם יין נפטריה פת כששורה פתו ציינו קאמר
דהו' ליה יין טפל דהא לא אשכחן שיצרך עליו צענין זה אלא
ולאי מייירי צשתיא ועוד קשה מה שפי' רש"י דברים הצאים שלא
מחמת הסעודה בתוך הסעודה כגון דייסא ותרדין וכרוב שאינן של לפתן וצאין לזון ולשצוע טעונים
ומינה פטורין מצרכת המזון דמיני מזון ניהו ולא נהירא דאמר' צמתני' צרך על הפת פטר את הפרפרת וצגמ' מפרש דהוא הדין
כל מעשה קדריה ודברים הרגילים לצא לאחר הסעודה פירש"י כמו פירות ואפי' הביא אותן בתוך הסעודה שלא מחמת לפתן טעונים
ברכה בין לפניהם דלאו טפלה ניהו וצין לאחריהם דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזון ניהו דהיינו כרב ששת דאמר לעיל הביאו לפניו
על כן פי' ר"י דברים הצאים מחמת הסעודה בתוך הסעודה כלומר הרגילים לצא מחמת הסעודה צפת שרגילים לאכלן עם הפת כגון צשר
ודגיס וכל מיני קדריה והביאן בתוך הסעודה אין טעונין ברכה לפניהם ולאחריהם אפי' אכלן בתוך הסעודה צפני עצמן בלא פת דכיון
דמשום פת הם צאין הפת פוטרתן אצל דברים שאין דרכן לצא בתוך הסעודה כגון תמרים ורמונים ושאר כל פירות שאין רגילים ללפת בהן
את הפת טעונין ברכה לפניהם דכיון דלאו משום לפתן אמו אין הפת פוטרתן והיינו כר"ג וכרב הוגא דאמר' דטעונין ברכה לפניהם
ולא לאחריהם: **לאחר** הסעודה גרסי'. ותו לא ולא גרסי' דברים הצאים צהך סיפא והכי פירושא אם הביאו דברים שהזכרנו אחר הסעודה
פי' לאחר שמשכו את ידיהם מן הפת שוב אין הפת פוטרתן כלל והו' כמו שאלכנן בלא שום סעודה וצין דברים הרגילים לצא מחמת הסעודה
וצין דברים שאין רגילים לצא מחמת הסעודה טעונים ברכה לפניהם ולאחריהם דלכל דברים דלעיל קאי ועכשיו אין לנו דין זה דאין מנהג
שלנו למשוך ידינו מן הפת כלל עד לאחר צהמ"ז אלא כל שעה שאנו אוכלין פירות או שום דבר קודם צהמ"ז דעתנו לאכול פת כל שעה וקיי"ל
כפסק דרב פפא: **אי הבי** יין נמי נפטריה פת. דודאי יין מחמת סעודה אתי שהוא שותה כמה פעמים דאי לאו הסעודה לא ישתה
ולפטריה פת ומשני שאני יין דגורם ברכה לעצמו פירש"י דצהרצה מקומות הוא צא ומצרכין עליו אפי' שאין צריכין לשמות כגון
צקידוש וצברכת אירוסין ורש"י פי' משום דצריך לצרך על היין צורה פרי הגפן וצמחלה כשהוא צענדים צורה פרי העץ ועל שאר
משקין שהכל נהיה צדדו ומינה אומר ר"מ דצשאר משקין כמו מים ושכר הצאים מחמת הסעודה פת פוטרתן דאפי' יין הוה פוטר אי לאו
דקוצע ברכה לעצמו וללא כמחזור יטרי' שכתב צמצרכין למים ברכה צכל פעם ופעם אפי' בתוך הסעודה דהו' כמנלך והא דלא פריך הכא:
(ס' מהן משום דייין וצין אצל מים לא זייני כדאמר (לעיל לה). הנודר מן המזון וכו' ופשיטא דלא פטר להו פת דאינה צכלל צרכת הפת:
מיהו

שיעורן כרמונים ארץ זית שמן אמר ר' יוסף
ברבי הנינא ארץ שכל שיעוריה כזיתים כל
שיעוריה סלקא דעתך והא איכא הנך דאמרן
אלא ארץ שרוב שיעוריה כזיתים דבש
"ככותבת הגסה ביום הכפורים" ואיך הני
שיעורין בהדיא מי בתיבי אלא מדרבנן וקרא
אסמכתא בעלמא רב חסדא ורב המנונא הו'
יתבי בסעודתא אייתה לקמייהו תמרי ורמוני
שקל רב המנונא בריך אתמרי ברישא אמר
ליה רב חסדא לא סבירא ליה מר להא דאמר
רב יוסף ואיתימא ר' צחק כל המוקדם בפסוק
זה קודם לברכה אמר ליה יזה שני לארץ וזה
חמישי לארץ אמר ליה מאן יהיב לן נגרי
דפרזלא וגשמעינך: איתמר הביאו לפנייהם
תאנים וענבים בתוך הסעודה אמר רב הונא
טעונים ברכה לפנייהם ואין טעונים ברכה
לאחריהם וכן אמר רב נחמן טעונים ברכה
לפניהם ואין טעונים ברכה לאחריהם ורב
ששת אמר טעונין ברכה בין לפניהם בין
לאחריהם שאין לך דבר שטעון ברכה לפניו
ואין טעון ברכה לאחריו אלא פת הבאה
בכסנין בלבד ופליגא דר' חייא דא"ר חייא
פת פוטרת כל מיני מאכל ויין פוטר כל מיני
משקים אמר רב פפא דהלכתא דברים הבאים
מחמת הסעודה בתוך הסעודה אין טעונים
ברכה לא לפנייהם ולא לאחרייהם ושלא
מחמת הסעודה בתוך הסעודה טעונים
ברכה לפנייהם ואין טעונים ברכה לאחרייהם
בין לפניהם בין לאחרייהם **מפני** מה
אמרו דברים הבאים מחמת הסעודה בתוך
הסעודה אינם טעונים ברכה לא לפנייהם
ולא לאחרייהם אמר להם הואיל ופת
פוטרתן אי הכי יין נמי נפטריה פת השאני יין
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

ארכן שרוב שיעוריה
כזיתים. מת מנוציא ואסור
חלב ודם ופיגול וטמא וטמא
וגיד הנשה (סוכה א). דבש.
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

דיסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן צכלל לחס דנפטור צברכת
המוציא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה בין לפניהם**. דלאו טפלה ניהו:
בין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:<

6) עני מיי בי"ב קנל: ד"ה עלימא ועי רשיי ומוס' ענת קעי. ד"ה מלסרן, 5) ונבה, 2) נפי חלק ולקמן דף נ: א"י דימחא, 3) מנחם גל, ונילה 4.) 5) וישנין לאכול כ"ה הגי' נחשנה שמשניות אכן זירושלמי ובד"ק ור"א"ש וכן גאולתמי למה ויכ"מ נחומ' לקמן פי"ב ד"ה הסבא ח'ן, 1) וישנינו קט: ע"י, 1) ופסחים ק"ג, 2) ו'נע"ש מוס' קטטה לנו. ד"ה של כל כהן, 3) נעלל מא: 4.) 5) ז"ל מ"ש מעשה קמיה ויכה גדל"ש,

תורה אור השלם

1. ויאמר אליו לכן אם נא קמיתון חן בעיניך נחשתי ויברכני יי בגלגלי.

בראשית ל כז
וַיְהִי מִמָּוָה בְּאֵת הַפְקִיד אֹתוֹ בְּבִירוֹ וַעַל כֵּל כָּל אֲשֶׁר יָדוּ וַיְבָרֶךְ יי אֶת בֵּית הַמִּצְרַיִם בְּגִלְגַל יוֹסֵף וַיְהִי בִּרְכַת יי בְּכָל אֲשֶׁר יָדוּ לוֹ בְּבֵית וַבְּשָׂדֶה:
בראשית לט ה

הגהות הש"ס

6) רש"י ד"ה מעשה קמיה חלקא טריגיס. ניב ע"ל דף לו ע"א: 5) תוב' ד"ה למנחמו: וכו' לא קבע מני צריך לברך וכו' סתי תחלתו וספור עשה: 2) ד"ה סלק וכו' משמע שדרכך. ניב פירוש מוקדמלך לנחך דסליק מאח וכו': 3) בא"ד הלם קודם. ניב לומר ומה לא מסתקין גם השלחן: 4) ד"ה רבי זירא ולא תימה. ניב ויכי תמוספת פרק כטו ה"ס דף פ: ויכי ויכי הא"ש לש: 1) ד"ה אמא דריש גולתא וכו' א"ל לחור ולאכול דל:

גליון הש"ס

גמ' אלא כי הא דא"ח בראשי. עיי בנמנין נחלממוז פי"ב טעמא דג"ה ועוד כמא דהר"ף א"ה דרבי גינל: גמ' הלש תכיפות הן. עיי לקמן דף ניב ע"ב מוס' ד"ה מקפ: רש"י ד"ה לנבילת ידים דמיים אחרונים. כן מובא בסוגיין. אכל מניין דברים וזירושלמי פי"א ה"א מובא דקאי על ענינה לראשונה. ועיי מוס' קטטה דף י"ט ע"א לכוון כל ועיי:

מוסף תוספות

א. בתוס' בע"פ הוסף. בדמא"י בערבי פסחים כיון דאמר' הב לן וברבין אסור לכו למישי עד וברכיתו. ב. בתוס' ר"יש הוסף, והם כעין סומנן שבליתו רכה שמטגנין בשמן.

לעני רש"י

אובליא"ש ואובליד"י. אפייתו. ז"פליס. אמנישטרישיון ואונישטרישו"ן. גמא.

מוסף רש"י

דגורם ברכה לעצמו. מנורס נכרות הכנה לעצמו כקידוס ונכבדלה ונכרת עצמו (עיי 10). ריבסא. מנה של עבר ממשל (לקמן 1) וחס' דימחא. אטא. על השלחן (דשו"ן פ"א).

רבינו ניסים

שילש תכיפות הן תפק לסמיכה שחיטה. בחלומי ארין ישראל כן מאימתי קורין אמר תפק לסמיכה שחיטה דכתיב (ויקרא 2) וסמן ושחט. תפק לנבילת ידים יעני' ה' ביום צרה ובגמ' דפ"ג דרשיתת קדישים (דף ק"ג) אמר' תפק לסמיכה שחיטה דאורייתא: 10) יהיו לרצון אמרי פי מה כתיב בתריה יעני' ה' ביום צרה ובגמ' דפ"ג דרשיתת קדישים (דף ק"ג) אמר' תפק לסמיכה שחיטה דאורייתא:

ומכסה בחדא. וכל כי האי גונא היה הפסקה צריך לברכו. והתם קמבעיא אי עמד אדם מבית המשתה ונכנס לבית הכסא, כשחזור לבית המשתה צריך לברך או לא, ולא איפשטא. והא דאיבעיא לן, בא להם בין בתוך המזון ובין ושחט, ודדאי מותר לומר מותר הוא, מהו לפטור היין שלאחר המזון כו'. קי"ל דאינו פוטר, אע"ג דרב אמר פוטר, הא רב כהנא פליג עליה. ותו, הא רב הונא ורב יהודה וכל תלמידי דרב אמרי אינו פוטר, ומקצת תלמידים שאומרים דפוטר לא סמכין עלייהו. ורב נחמן דאמר פוטר את רב בשתי פליגי עליה, וקיי"ל הלכתא כרב ששת לובי רב נחמן באיסורי, וברכות לא ממונא אינון אלא איסורי הן. ותו הא רבא מרובי על רב נחמן, אע"ג דמשני ליה, אשניתי לא סמכין. הלכך יין שבתוך המזון אינו פוטר יין של אחר המזון. **ברך על פטור את הפרפרת**. פי' הפרפת פנומה בקערה ולית בה תוריתא דנחמא, ומברכין עליה בורא מיני מוונות. ואע"ג דעלתה בתוקף קי"ל ברך על הפת המוציא לחם, פטר את הפרפרת וכל מיני מאכל, אבל ברך על הפרפרת לא פטר את הפת, אבל מעשה קודה כולה פטרי. היו יושבין כל אחד מברך לעצמו. פי', היו יושבין לעסק אחר ונדמין להם לאכול, כל אחד ואחד מברך לעצמו, אבל אם הסיבו, כלומר ישבו לאכל ולא לעסק אחר, אחד מברך לכולן. ורמינן עלה הא דנתיא עשורה שהיו מהלכין בדרך אעפ"י שכולן אוכלים מכבר

כיצד מברכין פרק שישי ברכות

דגורם ברכה לעצמו. בכמה מקומות הוא צא ומברכין עליו ואע"פ שלא היו זריכים לשתייתו: **רב הונא אכל סליסר ריפסי**. מפת הנאה בכסנין ולא צירך אחריו: **אמר רב נחמן עדי כפנא גרסי'**: **עדי אלו**. כלומר אלו לרעזון נאכלו ואכילה מרובה כזו לא נפטרת מזכרה אלא

כל שאחרים קובעין אכילתן בך ועוון בהמ"ז כן פירש רב האי. זרנותו פירשו תליסר ריפסי מפת שלנו ולא צירך אחריו משום דלא שבע וקרא תמיז (דברים 10) ואכלת ושבעת וזכרת וכן פי' רב יהודאי כה"ג ואינו נ"ל דלית ליה לרז הונא והס החמירו על עצמן עד כית ועד כזילה (נעל דף כ:.) ודלא כר"מ ודלא כר' יהודה (לקמן דף מט:.) **לחמניות**. אובליא"ש בלע"ז: **אסור מלאכול**. עד שיצרך צמ"ז וחזור ויצרך על הצה לפניו דמיון דגמר נסחם דעמיה מזכרה ראשונה ומסעודמיה: **סלק אסמא**. אם סלק הלחם וכל האוכל מעל השלחן ועדיין לא צרכו אסור לאכול: **ריספנא**. אמנישטרישו"ן:

אספא דריש גולתא סמנין. ואין סילוקנו סלוק שדעמנו אם ישא משאות מלח פניו אליו נאלל: **הרגיל צמנן**. למשוח ידיו אחר אכילה: **שמן מעכבו**. לענין ברכה שאפילו גמר וסלק ולא משח ידיו עדיין סעודה קיימת ואוכל צלם ברכה: **וליס הלכתא ככל הני שמעפסא**. אסור סעודה תלוי לא צמנר ולא סלוק ולא צמנן אלא צמים אחרונים כ"ו שלא נטל מ"ש אחרונים הוא מותר לאכול ומשנטל אסור לאכול: **לנטינא ידיס**. דמיס אחרונים צהמ"ז ולא יאכל כלום עד שיצרך על מונו: **ספק לט"ה**. המקריבו אליו ומלרחו צבימו: **כריס**. צבימו: **מתני'** **נדך על פניו כו'**. נוהגין היו לבניא קודם אכילה כוס יין לשמות דכתיבא לקמן (דף מג.) לילך סדר הסכה כו' ומציאין לפנייהם פרפראות להמשך אכילה כגון פרגיות ודיגיס ואח"כ מציאין השלחן ולאחר גמר סעודה יושבים ושומים ואוכלים ומה הן אוכלים פרפראות כגון כיסי דמעלו ללצחא ולחמניות והוא יין ופרפרת שלאחר המזון ושניהם קודם צהמ"ז: **מעשה קדירה**. חלקא טריגיס 6) וטיסני: **היו יושנים**. צלם הסכת מנות שמוטיס על לדיהן שמאלית על המטה ואוכלין ושומין בהסכה: **כל אחד ואחד מצרך לעצמו**. דאין קצב סעודה צלם הסכה: **צא**

כיצד מברכין פרק שישי ברכות

מיהו ר"י ור"מ היו אומרים שלא לצרך כלל אשאר משקין הצאין בתוך הסעודה וטעמא דפת פוטרת כל הדברים הצאים בצצילה והשתא יין פוטר כל מיני משקין לפי שיעקר משקה הוא והוא ראש לכל מיני משקין ולכן הוא העיקר והן טפלין לו לענין ברכה והלכך

דגורם ברכה לעצמו רב הונא אבל 6) תליסר ריפתי בני תלחא תלחא בקבא ולא בריך א"ל רב נחמן עדי כפנא אלא אכל שאחרים קובעים עליו סעודה צריך לברך רב יהודה הוה עסיק ליה לבריה כי רב יהודה בר חביבא אייתו לקמייהו פת הבאה בכסנין כי אתא שמעינהו דקא מברכי המוציא אמר להו מאי ציצי דקא שמוענא דילמא המוציא לחם מן הארץ קא מברכותו אמרי ליה אין דתניא רבי מונא אמר משום רבי יהודה פת הבאה בכסנין מברכין עליה המוציא ואמר שמואל הלכה כרבי מונא אמר להו 2) אין הלכה כרבי מונא אתמר אמרי ליה והא מר הוא דאמר משמיה דשמואל 3) לחמניות מערבין בהן ומברכין עליהן המוציא שאני התם ידקבע סעודתיה עלייהו אבל היכא דלא קבע סעודתיה עלייהו לא רב פפא איקלע לבי רב הונא בריה דרב נתן בתר דגמר סעודתיהו אייתו לקמייהו מידי למיכל שקל רב פפא וקא אכיל אמרי ליה לא סבר לה מר גמר אסור מלאכול אמר להו סלק אתמר 4) רבא ורבי זירא איקלעו לבי ריש גלותא לבתר דסליקו תכא מקמייהו שדרו להו 5) ריסתנא מבי ריש גלותא רבא אכיל ורבי זירא לא אכיל א"ל לא סבר לה מר סלק אסור מלאכול א"ל ה"אנן אתכא דריש גלותא סמכין: אמר רב הרגיל בשמן שבזן מעכבו אמר רב אשי כי הוינן בי רב כהנא אמר לן כגון אנן דרגילין במשחא משחא מעכבא לן ולית הלכתא ככל הני שמעתתא 6) אלא כי הא דאמר רבי חייא בר אשי אמר רב 7) שלש תכיפות הן 8) תכף לסמיכה שחיטה 9) תכף לגאולה תפלה 10) תכף לנבילת ידים ברכה אמר אביי אף אנו נאמר תכף לתלמידים חכמים ברכה שנאמר 11) ויברכני ה' בגלגלי איבעית אימא מהכא שנאמר 12) ויברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף: **מתני'** **ברך על היין שלפני המזון פטר את היין שלאחר המזון** 1) **ברך על הפרפרת שלאחר המזון שלפני המזון פטר את הפרפרת על הפרפת לא פטר את הפת** 2) **בש"א אף לא מעשה קדרה 3) היושבין כל אחד מברך לעצמו הסבו אחד מברך לכולן בא**

אכל בשביל אורח אינן נאסרין) ואף איסו גופא יכול לחזור ולאכול עם צעה"ב: **אתכא דריש ג'אותא סמכינן**. וכשרגיל לאכול מיני פירות ומציאין להם צזה אחר זה יש אומר שצריך לצרך אכל חד וחד לפי שאינן יודעים אם יתן להם צעה"ב יומר ונראה שאין צריך לצרך לפי שקומכין על שלחן צעה"ב והיינו דבי ריש גלותא: **תכף לנבילת ידים ברכה**. והלכך כיון שנטל ידיו בצאתוהו לאחר סעודה אסור לאכול עד שיצרך והוא הדין אם אמר הן לן ונצריך אפי' צלם נטילהא 10): **ברך על הפת פטר את הפרפרת**. נראה דמיירי בצפרפת צמנך הסעודה דאי בצפרפת שלאחר הסעודה הא פסק רב פפא 11) דצריס הצאים לאחר סעודה טעונין ברכה לפנייהם ולאחרייהם ורש"י פירש פפרפת מיני דיגיס ופרגיות וקא קשה א"כ מאי קמ"ל דצרך על הפרפרת דלא פטר את הפת ונראה כפירוש ר"ח דפירש דפרפת פת לנומה בצקעה דלית בה תוריתא דנחמא דמברכין עליה צורה מיני מוונות והשתא ניהא דלנטינא לראשמעין בך על הפרפת לא פטר את הפת אע"ג דלוא מין פת וכן משמע בגמרא דמשני פפרפת 12) **מעשה קדרה ומעשה קדרה היינו חלקא טריגיס וטיסני כדלמרינן לעיל 13): ה' הסבו אחד מברך לבאין**. ואנו אין לנו הסכה אלא צפת בלצד ופת מהני אפי' צלם הסכה דדוקא לדידהו שהיו אוכלים בהסכה היו זריכים הסכה אלא ישיבה שלנו היו קציעות לנו בהסכה דידהו שהם היו רגילים כל אחד להסב על מטמו ועל שלחנו אצל עכשיו כולנו אוכלים על שלחן אחד וכשאנו אוכלין יחד היינו קציעותיו והכא דקאמר היו יושבין וכו' בגמרא משמע דמיירי צין בצרכת המויל צין בצרכת המזון צהמ"ז כעובדא דתלמידי דרב בצרכת המויל מההיא דפליגי ציין אי צעי הסכה ומיהו צני אדם האוכלים צדך והולכים ולא ישצו כל אחד מצרך לעצמו וא"ת מאי שנא דצמוגמר אפילו לא הסבו אחד מצרך לכולם צירושלמי פריך ומשני משום דצמוגמר כולס נהנים ציחד אצל אכילה ושמיה אינה צאה אלא לזה אחר זה: ואע"פ

והפצירו בו ומלך לשותו כוס אחר, צריך לברך, כיון דעקר דעמיה מלמשיח טפי מהאי כסא בהאי סעודתא צריך לברך. וכבר פירשתי הדברים הללו בערבי פסחים. ונקיטא כלל אכל חיכי דלא יכיל למישיח, כגון ברכת המזון וכל שכן תפלה כדארסינן בכיטוי דהא הכי השתא התם משתיא וברוכי בהדי הדדי לא אפשר, משום הכי הוי הפסקה, אבל הכא בכיטוי דהם אפשר דרשתי בחדיא דאי

ומכסה בחדא. וכל כי האי גונא היה הפסקה צריך לברכו. והתם קמבעיא אי עמד אדם מבית המשתה ונכנס לבית הכסא, כשחזור לבית המשתה צריך לברך או לא, ולא איפשטא. והא דאיבעיא לן, בא להם בין בתוך המזון ובין ושחט, ודדאי מותר לומר מותר הוא, מהו לפטור היין שלאחר המזון כו'. קי"ל דאינו פוטר, אע"ג דרב אמר פוטר, הא רב כהנא פליג עליה. ותו, הא רב הונא ורב יהודה וכל תלמידי דרב אמרי אינו פוטר, ומקצת תלמידים שאומרים דפוטר לא סמכין עלייהו. ורב נחמן דאמר פוטר את רב בשתי פליגי עליה, וקיי"ל הלכתא כרב ששת לובי רב נחמן באיסורי, וברכות לא ממונא אינון אלא איסורי הן. ותו הא רבא מרובי על רב נחמן, אע"ג דמשני ליה, אשניתי לא סמכין. הלכך יין שבתוך המזון אינו פוטר יין של אחר המזון. **ברך על פטור את הפרפרת**. פי' הפרפת פנומה בקערה ולית בה תוריתא דנחמא, ומברכין עליה בורא מיני מוונות. ואע"ג דעלתה בתוקף קי"ל ברך על הפת המוציא לחם, פטר את הפרפרת וכל מיני מאכל, אבל ברך על הפרפרת לא פטר את הפת, אבל מעשה קודה כולה פטרי. היו יושבין כל אחד מברך לעצמו. פי', היו יושבין לעסק אחר ונדמין להם לאכול, כל אחד ואחד מברך לעצמו, אבל אם הסיבו, כלומר ישבו לאכל ולא לעסק אחר, אחד מברך לכולן. ורמינן עלה הא דנתיא עשורה שהיו מהלכין בדרך אעפ"י שכולן אוכלים מכבר

מב.

מיהו ר"י ור"מ היו אומרים שלא לצרך כלל אשאר משקין הצאין בתוך הסעודה וטעמא דפת פוטרת כל הדברים הצאים בצצילה והשתא יין פוטר כל מיני משקין לפי שיעקר משקה הוא והוא ראש לכל מיני משקין ולכן הוא העיקר והן טפלין לו לענין ברכה והלכך משקין הצאין מנחמת הסעודה שצאין בצביל הפת לשרות המאכל וגם א"ל לאכילה צלם שמיה והלכך פת פוטרתן חוץ מן היין דקדאמר גמרא טעמא ולהאי טעמא ניהא מה שאנו מזכרים צפקא על החזרת על אכילת מרור לצד שהעולם מקשים אמאי אין מברכין גמי צ"פ האדמה וצ"פ האדמה דשאר ירקות אינו פוטר כדקאמרינן התם כיון דאיכא הגדה והלל אסח דעמיה אלא ודאי טעמא הוי כיון דלחמנא קציעה חובה דכמיז על מנות ומנורים יאלוהו הוי כמו דצריס הרגילין לצא מנחמת הסעודה דפת פוטרתן: **לחמניות**. פריש"י אובליא"ש ולא נהירא דא"כ אפילו לא קצב גמי 10) לצריך המוילא שהרי הוא לחם גמור שהרי סופו עיסה ונראה לפרש דהיינו נילי"ש מינה כי קצב סעודתיה עליה מצרך עליו המוילא כמו צפורים מיהו רבינו שמשון פירש דאין לצרך עליו המוילא דהוי כמו דייסא: **סלק אתכא**. משמע שדרכך היה 11) לסלק השלחן קודם צהמ"ז ולכאורה קשה למנהג שלנו שאנו מקפידים קשה לסלק הלחם קודם 12) ושמה צימיהא נמי לא היו מסלקין השלחן מקמי המבך כי אם מלפני שאר המסוכין לפי שהיו להן שלחנות קטנים וכל אחד לפני עצמו אוכל על שלחנו אצל אנו שרגילים לאכול כולנו על שלחן אחד אין נאה לסלק השלחן עד לאחר צרכת המזון: **רבי זירא לא אכר**. תימה 13) לפי מה שפירשתי העולם הב לן ונצריך אסור למשמי צלם ברכה שלפניו אמאי לא אכל לצריך עליה וליכול ושמא היה תצטיל שהיה צו פת והיה צריך ברכת המוילא ונע"י ועווחת היה לשעות כל כך: **אתכא דריש ג'אותא סמכינן**. מי ששכח לאכול אפיקומן ואמר הן לן ונצריך אינו היסא הדעת דלנן אתכא דלחמנא סמכינן ואם שכח וצרך ולא אכל אפיקומן א"ש לחזור 14) דכל מנות לשם מנזה עשויות והא דלמרינן 15) כי אמר הב לן ונצריך אסור למשמי וכן אסורים כולן היינו דוקא כי אמר צעל הצית אצל לא אורח 16) וכי אסורים כולן היינו כי אמר צעה"ב

רב הונא אבל תליסר ריפתא עכבי מתלת ריפתא לקבא ולא בריך. ואמר כיון שהוכיז רב שפת הבא בכיטוי, פי' זו שפת היסטרוה כמין כסינן מלאים סוכר ושקדים ואגוזים וכוונא בהן ושקדין אורח כמין עכין, ולענין אותו בבתי משתאות, הכיור המעשה של רב הונא, שאכל פת הבא בכיטוי תליסר ריפתא עכבי מתלת ריפתא לקבא, ולא בריך אחריו וכו'. ואמר רב נחמן עדי כפנא הוא. פי' זה האיש רעב הוא וסידרוהו קצב בהם וצריך לברך אחריון מיתאבר. וכן היה רב נחמן אומר כל שאחרים קובעין סעודתן עליו, על זה הפת הבאה בכיטוי רב הונא שאכל פת הבא בכיטוי מבין עליה המוציא. ולחמניות שאמר ר' מברכין עליה המוציא ומערבין בהן, לא אמרו אלא בזמן קובעין סעודתן עליה, תנין בתוספתא הבאי לפני מיני תרגימה מברך עליון בורא מיני כיטנין. אמר ר' הריגל בשמן ערב למשוח בו ידיו. שכן מעכבו. שלש תכיפות הן, וכו'. ירושלמי: 1) תכיפות הן, תכף לסמיכה שחיטה, תכף לנבילת ידים ברכה, תכף לגאולה תפלה. תכף לסמיכה שחיטה דכתיב וסמן ושחט, תכף לנבילת ידים ברכה שאו ידיום קוש וברכו את ה', תכף לגאולה תפלה יהיו לרצון אמרי פי, מאי כתיב בתריה יענ' ה' ביום צרה וגו'. מתני': ברך על היין שלפני המזון פטר את היין שלאחר המזון, פירוש יין שלאחר המזון, היינו לאחר שהשלים סעודתו ונטל ידיו לברך ברכת המזון, אם בקש לשותות יין קודם ברכת המזון, אינו צריך לברך בורא פרי הגפן, והני מילי שבתות וימים טובים, ובעת שיצוא מבית המרחץ, ובעת הקות הדם וכוונא בהם, שאדם קובע סעודתו על היין, וברעתו לשותתו אחר הסעודה, וכי מברך תחלה דעתו אבל מה שישתה. אבל בשאר ימות השנה ברכת היין שלפני המזון אינה פוטרת את היין שלאחר המזון. אבל היין שלאחר ברכת המזון בין בזה בין בזה צריך לברך, וברכת המזון דאי מפסקא, וכיון דמפסקא איחסר ליה למישיח עד דברך, וכירבה בר מרי דברין על היין 1) ושלפני המזון ואחוי ברכת המזון, אמר ליה אביי ישר, וכן אמר ר' יהושע בן לוי, ורב יצחק בר יוסף דברין על כל כוס וכוס כוסא דמא אחר הסיכים בדעתו שלא לשותות יתה,

עין משפט ונר מצוה

קח א ב מיי פי"ג מהל' נכרות הלכה ט סמג עשין מ טושיע ארי"ח סי' קסח טפ"ו 1: קס ג ד טושיע"ש שס ספקי ו וספקי ח:

ק"ה מיי פי"ד מהלמט נכרות הלכה ז סמג שס טושיע"ש ארי"ח סימן קעט ספקי ג: קי"א מיי פי"ג מהל' מעשה הקדמנות הלכה י: קי"ב ז מיי פי"ג מהל' ספילה ה"ח טושיע"ש ארי"ח סי' קי"ח ספקי ג:

ק"ג ח מיי פי"ו מהל' נכרות הל' כ סמג עשין מ טושיע"ש ארי"ח סי' קעט ספקי ג וספי ו:

קיד ט מיי פי"ד מהל' נכרות הלכה י"ב סמג שס טור ארי"ח סימן קעז:

קכ"ו י טור ארי"ח סימן קעו: קכ"ב ח מיי פי"א מהל' נכרות הלכה י"ב סמג שס טושיע"ש ארי"ח סי' קסו ספקי ז' וסימן י"ג ספקי ג:

רבינו הגנאל

רב הונא אבל תליסר ריפתא עכבי מתלת ריפתא לקבא ולא בריך. ואמר כיון שהוכיז רב שפת הבא בכיטוי, פי' זו שפת היסטרוה כמין כסינן מלאים סוכר ושקדים ואגוזים וכוונא בהן ושקדין אורח כמין עכין, ולענין אותו בבתי משתאות, הכיור המעשה של רב הונא, שאכל פת הבא בכיטוי תליסר ריפתא עכבי מתלת ריפתא לקבא, ולא בריך אחריו וכו'. ואמר רב נחמן עדי כפנא הוא. פי' זה האיש רעב הוא וסידרוהו קצב בהם וצריך לברך אחריון מיתאבר. וכן היה רב נחמן אומר כל שאחרים קובעין סעודתן עליו, על זה הפת הבאה בכיטוי רב הונא שאכל פת הבא בכיטוי מבין עליה המוציא. ולחמניות שאמר ר' מברכין עליה המוציא ומערבין בהן, לא אמרו אלא בזמן קובעין סעודתן עליה, תנין בתוספתא הבאי לפני מיני תרגימה מברך עליון בורא מיני כיטנין. אמר ר' הריגל בשמן ערב למשוח בו ידיו. שכן מעכבו. שלש תכיפות הן, וכו'. ירושלמי: 1) תכיפות הן, תכף לסמיכה שחיטה, תכף לנבילת ידים ברכה, תכף לגאולה תפלה. תכף לסמיכה שחיטה דכתיב וסמן ושחט, תכף לנבילת ידים ברכה שאו ידיום קוש וברכו את ה', תכף לגאולה תפלה יהיו לרצון אמרי פי, מאי כתיב בתריה יענ' ה' ביום צרה וגו'. מתני': ברך על היין שלפני המזון פטר את היין שלאחר המזון, פירוש יין שלאחר המזון, היינו לאחר שהשלים סעודתו ונטל ידיו לברך ברכת המזון, אם בקש לשותות יין קודם ברכת המזון, אינו צריך לברך בורא פרי הגפן, והני מילי שבתות וימים טובים, ובעת שיצוא מבית המרחץ, ובעת הקות הדם וכוונא בהם, שאדם קובע סעודתו על היין, וברעתו לשותתו אחר הסעודה, וכי מברך תחלה דעתו אבל מה שישתה. אבל בשאר ימות השנה ברכת היין שלפני המזון אינה פוטרת את היין שלאחר המזון. אבל היין שלאחר ברכת המזון בין בזה בין בזה צריך לברך, וברכת המזון דאי מפסקא, וכיון דמפסקא איחסר ליה למישיח עד דברך, וכירבה בר מרי דברין על היין 1) ושלפני המזון ואחוי ברכת המזון, אמר ליה אביי ישר, וכן אמר ר' יהושע בן לוי, ורב יצחק בר יוסף דברין על כל כוס וכוס כוסא דמא אחר הסיכים בדעתו שלא לשותות יתה,

ואע"פ שאין מביאין את המוגמר אלא לאחר סעודה. וכבר זכרו ברכת המזון ויש הפסק בין יין למוגמר: **ורב ששת אמר אינו פוטר ורב נחמן אמר פוטר וכל תלמידי דרב וכו'.** ונראה להלכה כתלמידי דרב דרב ששת קאי כותיהו

והלכתא כותיה דר"ג דדיני ו' וכבר שטת באיסורי ואע"ג דק"ל (ס) דרב אשמואל הלכה כרב באיסורי שאני הכא דכל תלמידי דרב פליגי עליה מסתמא כך שמעו מרב מיהו אין לנו כריזין לאותו פסק דאין לנו מושכין ידיו מן הפת כלל ונראה דדין שלפני סעודה פוטר את היין שצמח הסעודה אע"ג דפסקינן הכא דדין שצמח הסעודה אינו פוטר יין דלאחר הסעודה שאני הכא דזה לשרות זה לשמות אצל זה לשמות וזה לשרות פוטר שפיר כגון יין שלפני הסעודה פוטר שצמח הסעודה ומה דנקט שצמות וי"ט לאו דוקא דה"ה אס קצוה סעודה על היין בשאר ימות החול ואס הביא אדם יין לפני הסעודה לשמות צמח הסעודה פשיטא דדין דלפני סעודה פוטרמו כיון דדעתיה למשמי וכן יין של קידוש פוטר יין שצמח הסעודה וכן הבדלה אס הביא על שלחנו להבדיל דפוטר יין שלאחרי כן שצמח הסעודה ושצמות וי"ט לאו דוקא ולא אמת למעוטי אלא נמלך ואפילו אמ"ל דדוקא נקט שצמות וי"ט מ"מ יש לומר הי"מ לענין שצא לפטור יין שלאחר המזון שהוא אחר שמשכו ידיהם מן הפת שאין רגילות לקצוה לשמות יין לאחר המזון בקציעות אלא בשצמות וימים טובים ולא בשאר ימים אצל לענין לפטור יין שצמח המזון שרגילות לשמות ודאי אפילו בשאר ימים פטר ליה יין שלפני המזון אע"פ דזה לשמות וזה לשרות דעד כאן לא איבעיא לן אלא אי לשרות דלא חשיב מפיק לשמות אצל לשמות דחשיב טפי דהיינו יין שלפני המזון פשיטא דפוטר יין דלשרות וכן משמע נמי בערבי פסחים (דף קא.) גבי שקדשו צ"ב דר' יוחנן אמר אף ידי יין נמי יאלו ואין צריך לחזור ולבדק על היין שצמח הסעודה אע"ג דקדשו שלל צמח סעודה ס"ל לרבי יוחנן מדיאלו ידי קידוש מידי יין נמי יאלו ואף על גב דאיתמוז רבי יוחנן היינו דוקא צשינו מקום א"כ נראה משם דה"ה להבדלה דאין לתקן בין הבדלה לקידוש ולאפוקי מהני דחולקין ואמרי דוקא קידוש פוטר משום דאין קידוש אלא צמח סעודה אצל יין של הבדלה לא פטר אפילו הבדיל לאחר נטילה דהכי מיידי הא דפסקינן דדין שלפני המזון פוטר היין שצמח צמח דכבר נטל ידיו והכי משמע צמח מתוך הצרייתו כיצד סדר הסצה וכו'

רבינו הגנאל

אחד, כל אחד ואחד מברך לעצמו, ישבו אי"פ שכל אחד אוכל ממנו, אחד מברך לכל, דיקא מיהא מתניתא טעמא דאובלין כשהו מהלכין אבל אם ישבו אפי' בעסק אחד ונדמן להם ואכלו אחד מברך לכל, ואע"ג דלא מתניתא טעמא דאובלין היתה הסיבה מחילה לאכילה, דהא ישבו שם קתני, ומשינן כגון דאמרי נזיל וניכול נחמא ברוכתא פלונית דכמא דקבעו הסיבה לאכילה דמי, ואסיקנא דאנוהיה כדשיני ההוא סבא כד נח נפשיה (נדרין), כיון דאמרי ניכול נחמא ברוכתא פלונית הויה קביעותא וכי היסב דמי ואחד מברך לכל, ויש מי שאומר הא דתנן היו יושבים, כגון שכל אחד יושב לעצמו והסבו ישבו סביבות (נהפך) וכי סוגיא דשמעתא, (בא להם יין בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו, ובמחזור ויטרי יש עכשו שמונה אומרים סביב מרי אחד מברך לכולם, אמנם רבינו הגנאל פי' שאין ענין, ומקאמר הספר הביאו לו יין בתוך הסעודה כל אחד מברך לעצמו ולא בחלק, אם כן ראוי לומר בכל ענין אינו פוטר את האחרים לפי שאין בית הבליעה נטור).

צא להם יין צמח המזון כו'. בגמ' (ד' מג.) מפרש טעמא: **והוא אומר על המוגמר.** אותו שצרך על היין הוא מצרך על המוגמר. שהיו רגילים להביא לפנייהם אחר אכילה הצקת רוכלין על האש צמחמות לריח טווב ומצרכים עליו צורא עני צמחים: **לאחר סעודה.** לאחר צמח שאינו מצרכי סעודה אפי' הכי מי שצרך על היין שהתחיל צמחות אחרונות גומרין: **גמ' לא שנו.** דדין שלפני המזון פוטר את שלאחר המזון: **אלא בשצמח כו'.** דדעתו ליטב אחר המזון ולשמות וכי צריך צרישא אדעתא דהכי צריך: **על כל כוס וכו'.** דהוה כמנלך ומתחיל צמחה בכל מד וחד: **יישר.** יפה עשית: **וכן אמר ריב"ל.** לעשות: **לא סבר לה מר כו'.** דצ"ע לאו נמלך הוא: **נמלך אלא.** אינו רגיל לקצוה סעודה על היין: **צא להם יין צמח המזון.** וקודם המזון לא צא להם: **אס סימלי** לומר. להביא ראייה ממשנתנו דקתני דדין שלפני המזון פוטר את שלאחר המזון אינה ראייה דהמס זה לשמות אכילה שצמחו הוא צא ולא היו רגילין לשמות צמח הסעודה אלא מעט לשרות: **לאחר המזון אחד מצרך לכוין.** קס"ד דה"ק דכשיציאו יין שני אחר המזון אחד מצרך לכוין והא נמלך ליה דכל אחד ואחד יצרך על שצמח המזון לעצמו וקא מצריך מו צרכה על שלאחר המזון: **פטר אס הפרפרת.** אע"פ שאין צורך סעודה לנלוו הכרס אלא הנמנה אכילה: **וכל שכן מעשה קדרה.** שהוא לאכול לזון ממש: **בדוך פלן.** צמקוס פלוני. לקצוה להם מתחלה מקום צדצור ועל"ה והזמנה הוי קציעות אצל יצו מאלהין צמקוס אחד יחד אינה קציעות: **אזלו פלמידיו צמיה.** דקצרוה צעיר אחרת: **נכר דנק.** כך שמו (א): **א רישא דוקא.** דקתני היו יושבים צלל הזמנת מקום הוא דלא הוי קציעות אצל לנו שהזמניהו לכך הוי קציעות ואחד מצרך לכוין: **אהדר**

בא להם יין בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו אחר המזון אחד מברך לכולם והוא אומר על המוגמר ואע"פ שאין מביאין את המוגמר אלא לאחר סעודה: **גמ' אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן לא שנו אלא בשבתות וימים טובים הואיל ואדם קובע סעודתו על היין אבל בשאר ימות השנה מברך על כל כוס וכוס אתמר נמי אמר רבה בר מרי א"ר יהושע בן לוי לא שנו אלא בשבתות וימים טובים ובשעה שאדם יוצא מבית המרחץ ובשעת הקזת דם הואיל ואדם קובע סעודתו על היין אבל בשאר ימות השנה מברך על כל כוס וכוס רבה בר מרי איקלע לבי רבא בחול חזייה דברוך לפני המזון והדר בריך לאחר המזון א"ל ר' יישר וכן אמר ריב"ל רב יצחק בר יוסף איקלע לבי אביי ב"ש חזייה דברוך אבל כסא וכסא א"ל לא סבר לה מר להא דריב"ל א"ל נמלך אנה איבעיא להו בא להם יין בתוך המזון מהו שיפטור את היין שלאחר המזון אם תימצא לומר כרך על היין שלפני המזון פוטר את היין שלאחר המזון משום דזה לשמות וזה לשמות אבל הכא ידוה לשמות וזה לשרות לא או דילמא לא שנו רב אמר פוטר רב כהנא אמר אינו פוטר רב נחמן אמר פוטר רב ששת אמר אינו פוטר רב הונא ורב יהודה וכל תלמידי דרב אמרי אינו פוטר איתיביה רבא לרב נחמן בא להם יין בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו לאחר המזון אחד מברך לכולם א"ל הכי קאמר אם לא בא להם יין בתוך המזון אלא לאחר המזון אחד מברך לכולם: כרך העל הפת פטר את הפרפרת על הפרפרת לא פטר את הפת ב"ש אומרים אף לא מעשה קדרה: איבעיא להו ב"ש ארישא פליגי או דילמא אסיפא פליגי דקאמר תנא קמא כרך על הפת פטר את הפרפרת וכ"ש מעשה קדרה ואתי ב"ש למימר לא מיבעיא פרפרת דלא פטרה להו פת אלא אפילו מעשה קדרה נמי לא פטרה או דילמא אסיפא פליגי דקתני כרך על הפרפרת לא פטר את הפת ופת הוא דלא פטר אבל מעשה קדרה פטר ואתו ב"ש למימר ואפי' מעשה קדרה נמי לא פטר תיקו: יהיו יושבין כל אחד ואחד כו': הסבו אין לא הסבו לא ורמינהו ע' עשרה שהיו הולכים בדרך אע"פ שכולם אוכלים מכבר אחד כל אחד ואחד מברך לעצמו ישבו לאכול אע"פ שכל אחד ואחד אוכל מכבר אחד מברך לכולם קתני ישבו אע"פ שלא הסבו אמר רב נחמן בר יצחק כגון דאמרי נזיל וניכול לחמא בדוך פלן כי נח נפשיה רב אולו תלמידיו בתריה כי הדרי אמרי נזיל וניכול לחמא אנהו דנק בתר דכרכי יתבי וקא מיבעיא להו הסבו דוקא תנן אבל ישבו לא או דילמא כיון דאמרי נזיל וניכול ריפתא בדוכתא פלניתא כי הסבו דמי לא הוה בידיהו קם רב אדא בר אבהו**

אדא בר אבהו רבינו הגנאל פי' שאין ענין, ומקאמר הספר הביאו לו יין בתוך הסעודה כל אחד מברך לעצמו ולא בחלק, אם כן ראוי לומר בכל ענין אינו פוטר את האחרים לפי שאין בית הבליעה נטור).

אדא בר אבהו רבינו הגנאל פי' שאין ענין, ומקאמר הספר הביאו לו יין בתוך הסעודה כל אחד מברך לעצמו ולא בחלק, אם כן ראוי לומר בכל ענין אינו פוטר את האחרים לפי שאין בית הבליעה נטור).

מיהו נראה כיון דנטל ידיו ודעתו לאכול ולשמות שס פוטר אפילו להבדלה כדפריש מההיא דערבי פסחים ועוד דלא גרע יין להבדלה מיין שלפני הסעודה דפטר ומיהו יש שמחמירין להבדיל קודם נטילת ידים לאפוקי נפשיהו מפלוגתא דאז ודאי צריך לבדק אחריו צרכה מעין שלל ולא פטר יין שצמח המזון: יין שבתוך המזון מהו שיפטור יין שלאחר המזון. ומיירי דלא הוה להו יין לפני המזון: **הסבו אין לא הסבו א"א.** מיתה אמאי מקשה מדיוקא ונתקשי ליה מרישא צהדיא דקתני היו יושבים מצרך כל אחד לעצמו וי"ל דאי מרישא לה אמיינא שיצבו צבציל עסק אחר שלא היה דעתם מתחלה לאכול אצל אס יצו אדעתא לאכול אפילו צלל הסבה נמי מהניא:

עשרה בני אדם שהיו מהלכין כו' נזייל וניכול לחמא כו' בישובו והסבו דמיא. והשתא ניחא הא דפריש צמחתי דמיידי בין צמחת המזון בין צמחת המזון כדמשמע הכא מתוך הצרייתא דעשרה בני אדם וכו' וא"ת אמאי המטינו למיבעי עד צמחת המזון והיך זכרו על הפת מתחלה וי"ל שמה מיידי דיצו לאכול זה אחר זה וצרך כל אחד לעצמו המזון: **כל**

(א) שצמח נג. סג. עירובין לב: פסחים נג. כ"מ לא. סוה"ק. שבעות מ. מה: חולין ח: עה: עו. ג. (ב) ומוקפתא פיה הכי' ע"ש. (ג) וגי' אחרת ה"ל לרש"י בנפחת הגמ' (ד) נמי מוק' עירובין לב. ד"ה ר"ש. (ה) נכסרות מנו. (ו) ויע' מוס' שבת נט: ד"ה אלא.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נהר וכו' שמו הס"ד וח"כ מ"ה א"ד כיון דאמרו נזיל וניכול בדוכתא פלן רישא דוקא:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הסבו אין וכו'. תיבת אמאי פקשה. עי' רש"י במדיוקא שבת דף ק"ט ע"ב ד"ה הא שם עלה מוס':

מוסף תוספות

א. בתוס' ר"ש הוסיף, והשתא מייתי סיפא שאין מועיל כלום אי ליכא הסבה:

רב ניסים גאון

והוא אומר על המוגמר. גרסי' בגמ' דבני מערבא והלכה ו מה בין המוגמר ובין יין מוגמר כולן מריחין יין אחד הוא שהוא טרעם פשיטא של זו הבעיא דמוגמר אפי' דמילתא דיועה היא שאין מביאין אותו אלא לאחר הסעודה אחד מברך לכולן ולפיכך שאל השואל מפני מה היין הבא בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו והמוגמר אחד מברך לכולן יין אחד טועם ומברך כל אחד לעצמו:

